

Liikennevirasto, saantitodistuksin

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN HARKINNANVARAISTA SOVELTAMISTA KOSKEVA PÄÄTÖS

- 1. Hanke** Riihimäen kolmioraide
- 2. Hankkeesta vastaava** Hankkeesta vastaa hakija eli Liikennevirasto.
- 3. Asian vireille tulo ja käsittely**

Liikennevirasto on 15.3.2010 saapuneella kirjeellä pyytänyt Hämeen ELY-keskukselta lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarpeesta Riihimäen kolmioraidehankkeessa. YVA-lain muutoksen (458/2006) jälkeen 1.9.2006 alkaen YVA-menettelyn tarpeesta ei enää ole annettu lausuntoa, vaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue tekee asiasta YVA-lain 6 §:n mukaisen päätöksen.

Lausuntopyynnön täydennykseksi ELY-keskus sai hankkeesta vastaavalta hankkeen yleissuunnitelman 24.3.2010. Hankkeen YVA-menettelyn tarvetta koskeva viranomaisneuvottelu käytiin Riihimäellä 13.4.2010. Siitä on tehty erillinen muistio. YVA-lain mukaan hankkeesta vastaavalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Hankkeesta vastaava on jo lausuntopyynnössään ilmoittanut käsityksensä, että hankkeeseen ei tule soveltaa YVA-menettelyä, ja perustellut käsityksensä. Sen vuoksi ELY-keskus ei kuule hankkeesta vastaavaa enää erikseen. ELY-keskuksen on tehtävä YVA-päätös kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut hankkeesta riittävät tiedot.

4. Hankkeen kuvaus

Kolmioraiteella tarkoitetaan Riihimäki – Kouvola ja Riihimäki – Tampere -ratasuuntien välistä noin 1,5 kilometrin pituista yhdysraidetta. Sen rakentamisen jälkeen Kouvolan ja Tampereen välillä kulkevia tavarajunia ei tarvitsisi kääntää Riihimäen tavararatapihalla, vaan junat voitaisiin ohjata suoraan Riihimäen ratapihojen ohi. Kolmioraide on suunniteltu liitettäväksi Riihimäki – Tampere -radan kolmanteen raiteeseen noin 1,1 km Riihimäen asemalta pohjoiseen ja Riihimäki – Kouvola -radan pohjoiseen raiteeseen noin 1,8 km Riihimäen asemalta itään. Kolmioraiteen mitoittava junapituus on 925 m ja mitoitusnopeus 40 – 80 km/h. Riihimäen 1.1.2000 vahvistuneen asemakaavan mukaan kolmioraide pitää sijoittaa Huhtimon kallioalueen kohdalla tunneliin ja maanpäällinen osa on säilytettävä ja hoidettava yleisenä virkistysalueena. Hankkeeseen liit-

tyvät uudet junamiehistön vaihtopaikat pohjoiseen ja itään meneville junille; jälkimmäiselle on kaksi sijaintivaihtoehtoa.

5. Hankkeen maankäyttö ja ympäristövaikutukset

Liikennevirasto on hakemuksessaan lähtenyt siitä, että kolmioraitteen toteuttaminen edellyttää liikennealueen laajentamisen vuoksi vahvistetun asemakaavan muutosta. Viranomaisneuvottelussa kävi ilmi, että hankkeessa tarvitaan vain vähäinen kaavamuuos itäiselle miehistönvaihtopaikalle. Sen sijaan suunnitellun tunnelin vuoksi kaavamuuosista ei tarvita, sillä Riihimäen kaupunki edellyttää hankkeen toteuttamista kaavan mukaisella pidemmällä tunnelilla (yhdistetty kallio- ja betonitunneli, noin 95 m). Lyhyempi tunneli (kalliotunneli, noin 65 m) olisi edellyttänyt kaavamuuosista, koska ratkaisu olisi ollut asemakaavan LR-alueen vi-merkinnän vastainen. Merkintä ilmaisee alueen osaa, jolle rakennettavat rautatiet on sijoitettava tunneliin ja maanpäällinen osa säilytettävä ja hoidettava yleisenä virkistysalueena. Lausuntopyyntöä yleiskartassa tunnelin suun koillispuolella Huhtimossa oleva harmaa alue ei ole teollisuusaluetta, vaan kerrostaloalueeksi kaavoitettu.

Hankkeesta vastaava on laatinut hankkeesta melu- ja tärinäselvitykset, joiden mukaan melulle altistuvien asukkaiden määrä ei oleellisesti lisääntynyt toteutettaessa suunniteltu meluntorjunta, ja tärinästä ei ole haittaa nykyiselle tai Huhtimon alueen suunnitellulle uudelle asutukselle. Viranomaisneuvottelussa todettiin se, että vaikka hankkeen melutaso jäisi alle ohjearvojen, se voi olla häiritsevää, esimerkiksi jarrutuksen kirsuntaa, ja melu ajoittuu usein myös yöaikaan. Melun ohjearvot ylittyvät paikoin jo nyt, eikä melu tule vähenemään.

Pohjoinen miehistönvaihtopaikka on asutuksen kannalta ongelmallinen. Kun noin kilometrin mittainen tavarajuna jarruttaa ja lähtee liikkeelle, sen melu- ja tärinähaitta-alue on pitkä, ja radan varsi on tiheästi asuttu. Pohjoisella miehistönvaihtoalueella maaperä on tärinälle altista savikko.

Hankkeen (mukaan lukien miehistönvaihtopaikat) vaikutuksille altistuvia ihmisiä on arviolta useita satoja. Hankkeen sijainti on ongelmallinen, sillä raiteet kulkevat kaupunkirakenteen läpi. Hankkeen arvioidulla vaikutusalueella ei ole sairaaloita tai vastaavia herkkiä kohteita; Haapahudassa on koulu. Hankkeen merkittävimpiä vaikutuksia ovat melu ja tärinä sekä niistä johtuvat mahdolliset terveys- ja viihtyisyys Haitat. Jonkin verran haittaa tulee myös kaupunkikuvulle sekä virkistysalueen käytölle.

Hankkeella on myönteisiä ympäristövaikutuksia sitä kautta, että 35 tavarajunaa jäisi pois keskustan ratapihalta. Samoin onnettomuusriskit esimerkiksi kemikaalionnettomuuksista pienenevät, kun kolmioraidetta käyttävät tavarajunat eivät enää tule kaupungin keskustaan.

Liikennevirasto kertoo hakemuksessaan, että yleissuunnittelun yhteydessä on järjestetty yleisötilaisuus, ja katsoo, että näin kansalaisille on

järjestetty mahdollisuus lausua mielipiteensä hankkeesta. Kansalaisten huomioon ottaminen on hankkeesta vastaavan mukaan varmistettu myös tekemällä suunnittelua tiiviissä yhteistyössä Riihimäen kaupungin kanssa. Viranomaisneuvottelussa tuli esille, että miehistönvaihtopaikkojen suunnittelu on kaupungin kannalta ongelmallista sikäli, että vaihtopaikat eivät tarvitse lupia eikä niitä koskevista suunnitelmista pyydetä lausuntoja, joiden kautta kaupunki voisi esittää tai vaatia esimerkiksi melusuojauksia. Asukkailla ei ole (ollut) vaikutusmahdollisuuksia hankkeen suunnitteluun (mukaan lukien vaihtopaikat), koska siihen ei ole liittynyt eikä tule liittymään kaavatyötä kuulemis- ja osallistumismenettelyineen lukuun ottamatta itäisen miehistönvaihtopaikan vähäistä kaavamuutosta. Tunnelin rakentamiseen tarvittavat maisematyö- ja ympäristöluvat edellyttävät kuulemismenettelyn. Hankkeessa tarvitaan mahdollisesti muitakin lupia, joihin saattaa liittyä asukkaiden kuuleminen.

6. ELY-keskuksen ratkaisu

ELY-keskus päättää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 §:n perusteella, että Riihimäen kolmioraidehankkeeseen ei ole sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

7. Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon 9d)-kohdan perusteella kaukoliikenteen rautateiden rakentamiseen. ELY-keskus katsoo, että Riihimäen pohjoiseen ja itään suuntautuvat rautatiet yhdistävää raidetta ei voida pitää hankeluettelossa tarkoitettuna rautatienä eikä se siten ole YVA-lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu arviointimenettelyä edellyttävä hanke.

Arviointimenettelyä sovelletaan ELY-keskuksen tapauskohtaisen harkinnan ja päätöksen pohjalta hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelossa esitettyjen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa on tarkasteltava erityisesti hankkeen ominaisuuksia, sijaintia ja vaikutusten luonnetta siten, kuin YVA-asetuksen 7 §:ssä esitetään.

Kolmioraideen rakentamisen ja käytön ympäristövaikutuksia on tarkasteltu soveltuvin osin yhdessä Riihimäen asemanseudun junaliikenteen vaikutusten kanssa. ELY-keskus katsoo, että kolmioraideesta ei hankkeiden yhteisvaikutuksenakaan synny merkittäviä haitallisia vaikutuksia maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöstöön, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön tai luonnonvarojen hyödyntämiseen. Kolmioraideen rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset luonnolle ja maisemalle sekä mahdollisesti myös rakennuksille ovat kuitenkin pysyviä. Aiheutuvia haittoja voidaan jonkin verran vähentää erilaisin toimin rakentamisen yhteydessä. Mahdollisten ympäristöonnettomuuksien riski saattaa jonkin verran vähentyä.

Sen sijaan hankkeen vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen voivat olla merkittävät, etenkin huomion ottaen yhteisvaikutukset olemassa olevan junaliikenteen kanssa. Vaikutuksia ihmisiin aiheuttavat etenkin melu ja paikoin myös tärinä, joita syntyy sekä miehistönvaihtopaikkojen molemmin puolin kaluston pysähtyessä ja lähtiessä liikkeelle että tavarajunan kulkiessa kolmioraiteella. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten vaikutusalue on siten pituudeltaan useita kilometrejä. Leveydeltään melun vaikutusalue ulottuu joitakin satoja metrejä rata-alueen molemmin puolin, tärinän osalle aluetta. Koska suunniteltu kolmioraide miehistönvaihtopaikkoineen tulee nykyisen rautatiealueen yhteyteen eli pääosin tiiviisti rakennetun yhdyskuntarakenteen sisään, hankkeen vaikutusalueelle jää useita satoja asukkaita. Melulle asetetut ohjearvot ylittyvät paikoin jo nykyisin, ja hankkeen meluselvityksen mukaan ohjearvot ylittävälle melulle altistuisi toistasataa asukasta. Myös alle ohjearvojen olevalla kirsunkunta-, jarrutus- ja kiihdytysmelulla on YVA-lain tarkoittamia vaikutuksia, sillä se voi vähentää viihtyisyyttä. Osa liikennöinnistä ajoittuu yöaikaan, jolloin melu voi haitata nukkumista. Sekä melu- ja tärinähaittoja on mahdollista vähentää erilaisin keinoin raideosuutta ja miehistönvaihtopaikkoja rakennettaessa.

ELY-keskuksen arvion mukaan hankkeesta voi aiheutua merkittäviä haitallisia melu- ja tärinävaikutuksia, mutta hankkeen muut vaikutukset eivät ilmeisesti ole merkittäviä, joten hanke ei todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan YVA-asetuksen hankeluettelossa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Näillä perusteilla ELY-keskus on päätenyt siihen, että hankkeeseen ei ole sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeesta vastaavan on kuitenkin oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista YVA-lain 25 §:n edellyttämällä tavalla.

8. Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

9. Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994) ja sen muuttamisesta (458/2006) 2, 4, 6 ja 19 §:t

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6 ja 7 §:t

10. Päätöksestä tiedottaminen

Hämeen ELY-keskus tiedottaa tämän päätöksen nähtävillä olosta kuuluttamalla Riihimäen kaupungin ilmoitustaululla. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Riihimäen kaupungintalon Tietotuvassa, Kalevankatu 1, Riihimäki, 28.4. – 14.5.2010.

Kuulutus ja päätös julkaistaan myös sähköisesti Hämeen ELY-keskuksen internetsivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/hame.

Johtaja Harri Kallio

Yksikön päällikkö Riitta Turunen

Tiedoksi Riihimäen kaupunki, Kaavoituspalvelut
Riihimäen kaupunki, Ympäristönsuojeluyksikkö

Liite Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinpaikka ja postiosoite,
- päätös, johon haetaan muutosta,
- muutos, joka päätökseen vaaditaan tehtäväksi sekä
- muutosvaatimuksen perustelut.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Hämeen ELY-keskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,
- asiamiehen valtakirja sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus:

Posti- ja käyntiosoite: Raatihuoneenkatu 1, Hämeenlinna

Puhelin: vaihde 0100 86330 ja 010 36 42200, asiakaspalvelu 010 36 42210

Telekopio: 010 36 42269

Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: ma – pe klo 8.00 – 16.15